Бары дойдулар пролетарийдара, холбоһуҥ!

САРДАҤА

ССКП өлөҥүөк ороЙуоннааҕы комитэтын уонна
үлэһиттэр депутаттарын ороЙуоннааҕы Советын органа
Орган Оленекского райкома КПСС и
районного Совета депутатов трудящихся

№ 81 (339) | БЭЭТИНСЭ Алтыннь 11 к. 1957 с. | Тахсара 4-с сыла

ССКП Киин Комитетыгар уонна ССРС Министрдэрин Советыгар

ССРС норуотун хаһаайыстыбатын сайыннарыы кэскиллээх былаанын оҥорор туһунан

ССКП XX съезһэ ССРС норуотун хаһаайыстыбатын салгыы сайыннарыы бааҕай программатын бэлиэтээбитэ. Ол программаны толоруу ССРС кылаабынай экономическай соругун — нэһилиэнньэ биир киһитигэр тиксэр бородууксуйаны оҥорон таһаарыыга ордук сайдыылаах капиталистическай дойдулары кылгас историческай болдьох иһигэр ситии уонна ааһа түһүү соругун быһаарыыга инники диэки улаханнык сыҕарыйар хааччыйыаҕа.

Съезд кэнниттэн ааспыт бириэмэ ССРС норуотун хаһаайыстыбатын 1956—1960 сылларга сайыннарыы алтыс биэс сыллаах былаанын туһунан съезд ылыммыт Директивата ситиһиилээхтик толоруллан иһэрин көрдөрдө. ССРС промышленноһын валовой бородууксуйата 1956 сыллаахха, 1955 сыллааҕыны кытта тэҥнээтэххэ, 11 бырыһыан кэриҥэ үүммүтэ, оттон 1957 сыл аҕыс ыйын устатыгар, ааспыт сыл туһааннаах кэмигэр тэҥнээтэххэ, 10 бырыһыантан ордук үүнүнэ.

ССКП XX съезһин Директиватын толоруу хаамыытыгар биэс сыллаах былаан сорох бириириэнэй сорудахтарыгар чуолкайдааһыны киллэрэр наадалааҕа көстүбүтэ. Итиниэхэ сибээстээн ССКП КК 1956 сыл ахсынньытааҕы Пленума норуот хаһаайыстыбатын сайыннарыыга туттуллар материальнай ресурсалары уонна үп-харчы средстволарын ордук табатык итиэннэ көдьүүстээхтик туһаныыны хааччыйар, ону тэҥэ олорор дьиэлэри тутууга эбии средстволары аныыр кыаҕы булар туһугар, биэс сыллаах былаан туһунан Директиваҕа көрүллүбүт сорох сорудахтары чуолкайдыырга ыйыы биэрбитэ. Ити уураах быһыытынан, олорор дьиэлэри тутуу биэс сыллаах былаана аһары толоруллуоҕа.

ССКП КК 1957 сыл олунньутааҕы Пленума уонна 1957 сыл ыам ыйыгар буолбут ССРС Верховнай Советын VII сессията промышленность уонна тутуу салалталарын тэрийиини салгыы туһунан уураахтары ылыммыттара. Ол уураахтар дойду норуотун хаһаайыстыбатын халбаҥа суох өрө көтөҕөр, хаһаайыстыбаннай тутууга союзнай республикалар бырааптарын салгыы кэҥэтэр, салалтаны производствоҕа чугаһатар, производствоны салайыыга үлэһит маассалары өссө ордук киэҥник кытыарар, коммунистическай тутууга кинилэр айымньылаах инициативаларын бары дьаһалларынан сайыннарар сыаллаахтар.

Итк уураахтарга сөп түбэһиннэрэн, ыытыллыбыт промышленность уонна тутуу салалталарын территория хабаанынан уларыта тутуу итиэннэ экономическай административнай ороЙуоннар Совнархозтарын тэрийии кэскиллээх уонна ааһан иһэр былаанналаһын бэрээдэгин төрдүттэн уларытары модьуйбуттара. Урут туттулла сылдьыллыбыт, тус-туспа министерстволарынан уонна ведомстволарынан былаанналаһын бэрээдэгин оннугар, союзнай республикаларынан, оттон республикаларга—экономическай административнай ороЙуоннарынан былаанналаһын билигин ордук улахан суолталаах. Былаанналаһын саҥа бэрээдэгэ биһиги дойдубут олус баай ресурсаларын ордук толору туһанар, производствоны ордук аттаран олохтууру хааччыйар, промышленность бүтүн кэккэ саҥа салааларын туһаҕа таһаарыы итиэннэ сайыннарыы, тус-туспа экономическай ороЙуоннары кэлимник сайыннарыы дьоһуннаах соруктарын быһаарар кыаҕы биэрэр.

Кэнники сылларга геологтар сырье араас көрүҥнэрдээх бөдөҥ саҥа сирдэри уонна энергия тахсар сирдэрин арыйдылар. Ити ресурсаларга тирэҕирэн, алтыс биэс сыллаах былаан туһунан Директиванан көрүллүбэтэх, саҥа предприятиелары уонна саҥа промышленнай кииннэри үөскэтэр кыах баар. Онуоха алтыс пятилетка мантан инньэ хаалбыт үс сыла ситэтэ суох. Маннык улахан соруктары олохчо киллэрэргэ 5—7 сылтан итэҕэһэ суох бириэмэ наада.

Итиниэхэ сибээстээн ССКП Киин Комитета уонна ССРС Министрдэрин Совета ордук үһүн кэмҥэ ССРС норуотун хаһаайыстыбатын сайыннарыы кэскиллээх былаанын оҥорору наадалааҕынан аахтылар итиэннэ ССРС Госплана, союзнай республикалар Министрдэрин Советтара, Совнархозтар, ССРС министерстволара уонна ведомстволара 1959—1965 сылларга норуот хаһаайыстыбатын сайыннарыы бырайыагын оҥороллоругар сорудахтаатылар.

ССКП Киин Комитета уонна ССРС Министрдэрин Совета кэскиллээх былаан бырайыагын оҥорууга ССРС кылаабынай экономическай соругун—нэһилиэнньэ биир киһитигэр тиксэр бородууксуйаны оҥорон таһаарыыга ордук сайдыылаах капиталистическай дойдулары кылгас историческай болдьох иһигэр ситии уонна ааһа түһүү соругун быһаарыыга инники диэки саҥа бөдөҥ хардыыны оҥорор, дойду общественнай баайа-дуола үүнүүтүгэр олоҕуран советскай норуот олоҕун материальнай уйгутун уонна культурнай таһымын салгыы үрдэтэри хааччыйар туһугар производство средстволарын оҥорууну ордук үһүлүччү сайыннарыыга олоҕуран норуот хаһаайыстыбатын бары салааларын салгыы модернык өрө көтөҕөрү хааччыйыы кылаабынай соругуттан олоҕурары наадалааҕынан ааҕаллар.

Кэскиллээх былаан кылаабынай соругун олохчо киллэрии дьоһуннаах усулуобуйатынан техниканы быыстала суох сайыннарыыга, бастаан иһэр наука уонна техника ситиһиилэрин производство бары салааларыгар олохтоохуҥҥа уонна киэҥник туттууга тирэҕирэн үлэ оҥорумтуотун бары дьаһалларынан үрдэтии буолар. Саҥа кэскиллээх былаан наука бары салааларын сайыннарыыга, теоретическай чинчийиилэри оҥорууга уонна саҥа бөдөҥ научнай арыйыыларга киэҥ кыахтары биэриэхтээх.

Кэскиллээх былаан бырайыагар маннык-тары көрүөххэ наада: дойду илиҥҥи ороЙуоннарын айылҕаларын баайын-дуолун ордук бөдөҥ кээмэйдээхтик туһаҕа таһаарыыны, хара уонна өҥнөөх металлургияны, химическай промышленноһы түргэнник сайыннарыыны, ордук искусственнай волокнону, аһылык сырьетын солбуйааччылары оҥорууну, пластическай маассалары уонна да атын синтетическэй матырыйааллары, ону тэҥэ искусственнай тириини оҥорууну, дойдуну электрификациялааһын үрдүк тэтимнэрин, чох промышленноһын, ордук нефть уонна газ промышленностарын салгыы сайыннарыыны, тутуу болдьохторун кылгатыыны, капитал угуутун тутуу элбэх объектарыгар бытарытары суох оҥорууну, олорор дьиэлэри тутуу кээмэйин лаппа элбэтиини уонна тэтимнэрин түргэтэтиини, нэһилиэнньэ биир киһитигэр тиксэр эти, арыыны уонна үүтү ылыыга АХШ-ны чугастааҕы сыллар истэринэн ситэр туһугар тыа хаһаайыстыбатын бородуукталарын ылыыны элбэтиини, уонна норуот туттар атын да табаардарын оҥорууну лаппа элбэтиини.

Кэскиллээх былаан бырайыагын оҥорон бүтэрии болдьоҕо 1958 сыл от ыйын 1 күнүгэр олохтонно.

Саха АССР промышленноһын, тыатын хаһаайыстыбатын, наукатын уонна культуратын деятеллэрин, партийнай, советскай, профсоюзнай, комсомольскай уонна да атын тэрилтэлэрин үлэһиттэрин орденнарынан уонна медалларынан наҕараадалыыр туһунан

ССРС Верховнай Советын Президиумун ЫЙААҔЫТТАН

Хаһаайыстыбаннай уонна культурнай тутууга ситиспит кыайыыларын бэлиэтээн уонна Саха сирэ Россия государственнай составыгар бэйэтин баҕатынан киирбитэ 325 сыла туолуутун бэлиэтээн наҕараадалыырга:

Ленин орденынан

33. СОФРОНОВ Василий Софроновичы—Өлөҥүөк ороЙуоннааҕы Сталин аатынан колхоз председателин.

Үлэ Кыһыл Знамята орденынан

10. БАТАКАЕВ Василий Степановичы—Өлөҥүөк ороЙуоннааҕы «Победа» колхоз председателин.

80. СЕМЕНОВ Василий Семеновичы—Өлөҥүөк ороЙуоннааҕы «Победа» колхоз бүлчүтүн.

„Бочуот Знага“ орденынан

35. ВИНОКУРОВА Анастасия Николаевнаны—ЫБСЛКС Өлөҥүөктээҕи райкомун бастакы секретарын.

„Үлэҕэ килбиэнин иһин„ медалынан

13. АФАНАСЬЕВ Христофор Николаевичы — Өлөҥүөк ороЙуоннааҕы «Ленин суола» колхоз бүлчүтүн.

28. ВЕРЕВКИН Петр Михайловичы — үлэһиттэр депутаттарын Өлөҥүөк ороЙуоннааҕы Советын исполкомун председателин.

125. СЕМЕНОВ Иосиф Петровичы — Өлөҥүөк ороЙуоннааҕы «Коммунизм» колхоз таба иитэр бригаадатын бригадьыырын.

154. ХРИСТОФОРОВ Константин Христофоровичы —Өлөҥүөк ороЙуоннааҕы «Коммунизм» колхоз колхозтааҕын.

Улуу Октябрь 40 сыла туолуутугар

Табаһыт идэтин баһылыыллар

Сталин аатынан колхозтааҕы маҥнайгы сүһүөх комсомольскай тэрилтэ (секретарь т. Герасимов С. С.) быйыл ыччаттары таба иитиитигэр ыытарга быһаарбыта. Комсомольскай тэрилтэ уураҕын колхоз эдэр ыччаттара үөрүүнэн көрсүбүттэрэ уонна стадаҕа үлэлии барарга баҕалаахтарын биллэрбиттэрэ.

Ити түмүгэр колхоз стадаларыгар билигин үгүс ыччаттар уонна комсомолсттар үлэлиир буоллулар. Табаны иитэр эдэр ыччат бригаадатэ (бригадьыыр т. И. Сергеев) алта чилиэннээҕиттэн түөртэ эдэр ыччаттар буоллулар. Кинилэр кыһамньылаах үлэлэрин түмүгэр бригаадэ колхозка биир үчүгэй үлэлээҕинэн буолан эрэр.

Балаҕан ыйын маҥнайгы күнүнээҕи түмүгүнэн бу бригаадэ улахан табаны 95,7 бырыһыан, тугуту 88,2 бырыһыан тыыннаахтыы иитэри ситистэ. Оттон тугуй дьыалабыай тахсыыта 79,6 бырыһыаҥҥа тэҥнэстэ. Бригаадэ производственнай былаанын бөдөҥ табаҕа—122 бырыһыан, тыһы табаҕа—110 бырыһыан уонна тугукка 94 бырыһыан толорон күһаҕана суох түмүктэннэ.

Бригаадаҕа бэйэлэрин үлэлэригэр чиэһинэйдик сыһыаннаһар эдэр табаһыттар үүнэн таҕыстылар. Ол курдук комсомольскай тэрилтэ комитетын чилиэнэ Алексей Спиридонов, саҥа тахсыбыт табаһыттар Дария Софронова, Иннокентий Лукинов о.д.а. табаны көрүү-харайыы уустук дьыалатын балачча үчүгэйдик баһылаан эрэллэр.

Ааспыт өттүгэр бу бригаадэ үлэтэ колхозка саамай хаалыылаах үлэлээҕинэн бэлиэнии.

Табаһыттар Улуу Октябрь 40 сыла туолар юбилейын үлэҕэ саҥа ситиһиилээх кэрсэргэ былаанналаллар. Кинилэр атыыр абалахааннары, ньааралары уонна быраак тыһылары туспа араартаахтыны тэрийдилэр итиэннэ суукка төгүрүк дьуһуурустубаны олохтоотулар. Билигин биир да сүүк таһаарылла илик, табалар бары үөргэ чөмчөтүллэн туруоруллалар.

Комсомолскай тэрилтэ агитатордара үөрүүлээх юбилейдар тустарынан уонна эти үүтү уонна арыыны оҥорон таһаарыыга чугастааҕы сылларга Американы ситэр туһунан ааҕыылары, беседа-лары оҥороллор. Ити барытын түмүгэр эдэр табаһыттар табаттан элбэх эти ылар иһин кинилэр ортону үрдүнэн уойуулаах буолалларыгар үлэни ыытарга эбээһээтэлистибэ ылынан үлэлии сылдьаллар.

Т. Петрова.

Алын бэчээти көрүү

„Тигээйи“ үһүс нүөмэрэ таҕыста

Биһиги иннибитигэр «Тигээйи» диэн сатирическай хаһыат сытар. Хаһыат бу нүөмэригэр оройуон киинигэр баар тэрилтэлэр үлэлэрин итэҕэһэ, комсомолецтар уонна ыччаттар түктэри кэмэдьиларэ' сытыытык критикаламмыттар.

Хаһыакка барыта уонтан тахса суруктар, хоһооннор уонна каррикатуралар бэчээттэммиттэр. Манна т. Гуляев салалтатынан райпо тэрилтэтэ оройуон киининээҕи стадион сүүрэр суолугар табаны өлөрбүтүн саамай сөпкө сэмэлэнэр.

Ол курдук оройуоннай аптека бу сааскыттан ылата киһитэ суох буолан хатанан турбутугар баланыысса кылаабынай араһа, ЫБСЛКС пленумун чилиэнэ т. Залазаев дьаһал ыла илигэ ойууланар.

Эдэр ыччаттар И. Иванов, Э. Еремеев холуочуйан баран күлүгээнистибэни оҥорон хаайыыга сыппыттара уонна комсомолецтар Н. Стрекаловскай, Н. Мельников, Б. Лебедев коллективнай бырааскалааһыннара о.д.а. сытыы каррикатураларынан доҕуһуолланан, уустук тылларынан суруллубуттар.

Хаһыат саҥа тахсан ыйаннаҕын күн кини таһыгар элбэх киһи мустубута. Бу эдэр ыччат бэйэтин саҥа тахсар хаһыатыгар улахан эрэмньилээҕин туоһулуур. Ол эрээри сорох ситэ өйдөөбөт аҕааччылар ортолоругар билигин даҕаны дурной быһыылаахтар бааллара көстүбүтэ кытаанахтык сэмэлэниэх тустаах. «Кулинария» Куминовой диэн төбөлөөх каррикатураны сонно тута хаһыат сирэйиттэн хайа тардан барбыттар. Маннык түктэри быһыыны оҥорбут аҕааччы сөптөөх эппиэти сүгүөҕэ диэн эрэниллэр.

ЫБСЛКС КК VII пленумун уураҕын олоххо киллэрэн туран, саҥа сатирическай хаһыаты олохтоон комсомол райкома кэрэхсэбиллээх инициативаны өйөөтө. Биллэрин курдук сатирическай хаһыат ыччаты үлэҕэ иитиигэ, кини олоҕор-дьаһаҕар баар итэҕэстэри сырдатыыга уонна олору туоратыыга улахан иитэр суолталаах.

Ол эрээри «Тигээйи» хаһыат бу соругу толоруурга ситэтэ суохтук үлэлээтэ. Кини боччумнаах итэҕэһинэн кэмиттэн-кэмигэр тахсан испэтэ буолар. Ол курдук сыл устата баара-суоҕа үс нүөмэрэ эрэ таһаарылынна. Хаһыат урукку нүөмэрдэрэ тигиллэн испэттэр, ирдэбилгэ ыытыллыбыт үгүс матырыйаалларга эппиэттэр оҥоһуллубаттар.

Хаһыат ити сүрүн итэҕэстэрэ таһаарыллыбыт биричиинэлэринэн ыччаттар бу орган үлэтигэр актыыбынайдык кыттыбаттара уонна хаһыат олоххо, үлэҕэ баар бары итэҕэстэри туоратыыга ылар оруола билигин да киэҥ маассаҕа ситэ өйдөнүллэ илигиттэн буолаллар.

Итини сэргэ бу хаһыат редколлегиятын сорох чилиэттэрэ баран хааланнар итэҕэһэ буолар.

Сатирическай хаһыат колхозтардааҕы маҥнайгы сүһүөх комсомольскай тэрилтэлэр үлэлэрин сырдаппата кини биир улахан итэҕэһинэн буолар. Хаһыакка бэчээттэнэр матырыйааллар «Өлөнүөк уола», «Сосед», «Клиент», «Истиҥ доҕор» о.д.а. кистэлэҥ илии баттааһыннарынан таһаарыллаллара аҕааччылары итэҕэппэтэ биллэн турар суол.

Сатирическай хаһыакка ыстатыйа бастаан кылгас быһаарыыта тылынан суруллуохтаах, онтон каррикатура, эбэтэр хоһоон оҥоһуллуохтаах. Биллэн турар итилэр барылара кылгас, чуолкай уонна кэрэхсэбиллээх буолуохтаахтар. Хаһыат бу нүөмэрэ олус улахан кээмэйинэн уонна ыйакүнэ суруллубакка эрэ таһаарыллыбыт.

Оройуоннааҕы сатирическай хаһыат үлэтигэр сүрүн көмөнү «Сыыдам кавалерия» оҥоруохтаах. Оттон бу хаһыаты «Сыыдам кавалерия» штаба бэйэтэ суруйан таһаарар, ол түмүгэр үгүс ахсааннаах актив кыайан түмэ тардыллыбат.

Ити итэҕэстэри ыйан туран хаһыат оформлениета үчүгэй, киһи болҕомтотун тардар диэн түмүктүөххэ сөп. Инникитин комсомол райкома хаһыат үлэтин дьиҥнээхтик салайара, кинини бэйэтин боевой оружиетынан оҥосторо наада. Советскай-партийнай тэрилтэлэр бу хаһыат критикатын өйүүр буолаллара ирдэнэр.

ВРАЧ СҮБЭТЭ

Судургу, туһалаах средстволар

Киһи хаанын эргиирэ олус уустук оҥоһуулаах. Тыһыынчанан суон, синньигэс уонна олус синньигэс тымырдар биһиги эппитин араас туһаайыынан курдат аааллар. Биһиги тыыннаахпыт тухары ити тымырдарынан киһи органнарыгар, тканнарыгар, клеткаларыгар наадалаах иҥэмтиэлээх вещественолары тиэрдэр хаан сүүрүгүрэр.

Ахсаана биллибэт элбэх ити сүүрээннэри салайар киин—биһиги мэйиибит хайдах курдук чуолкайдык, хайдах курдук биир кэмник тохтоло суох үлэлиэхтээҕин киһи өйө хоппот. Кини итиигэ, тымныыга, соһуйууга, үөрүүгэ, санаарҕаабынна, ыарыыны тарҕатар араас микробтар атаакаларыгар сиэрэ суох сэргэхтик эппиэттии охсор, нерва сигналларын көмөлөрүнэн хаан быыстала суох сүүрүгүрүүтүн салайар.

Хас да уон сыл анараа өртүгэр тас өртуттэн көрдөххө доруобай дьон врачтарга кэлэн төбөм ыалдьар, мэйиим эргийэр, түргэнник сылайабын, солуута суохтан кыыһырар, соһуйар буоллум, сүрэҕим хайдах эрэ ньүөлүйэн ылар диэн этэр буолаллара. Оччотооҕу бириэмэҕэ кыаллар чинчийиилэр ити дьон эрэйдээнилэрин биричиинэтэ туохханый диэн боппуруоска сөптөөх эппиэти биэрбэттэрэ.

Оччотооҕуга кистэлэҥинэн буолбуту бүгүн биһиги билэбит. Врачтар хаан баттааһынын кэмнээн көрөр буоллулар, онон киһи ыарыыларын испиһэгэр өссө биир аат—гипертоническай ыарыы диэн баар буолла.

Ити аата хаан эргиирин салайар нерва ол уустук механизма сатарыйбыт. Ханнык эмэ бириччиинэ сабыдыалынан мэйии сорох түбэлтэҕэ бэйэтин аккуратноһын сүтэрэн хаан эргиирин уустук механизмын чуолкайдык салайбат, хааны тиэрдэр тымырдары кэмигэр кэҥэтэн, синньэтэн биэрбэт буолар. Оттон хаан аанар тымырдара кэмигэр тэнийэн биэрбэт буоллахтарына элбэх хаан синньигэс тымыр устун сүүрүгүрэргэ күһэллэр, онон хаан үрдүк баттааһына үөскүүр.

Хаан баттааһына үрдээһинин таһаарымыахха сөп дуо? Наука—сөп диэн эппиэттиир. Итиннэхэ кини нервнэй системаны бөҕөргөтүөххэ, буһарыахха-хатарыахха, кини нормальнайдык үлэлиирин хааччыйыахха наада.

Киһи быччыгын эрэ буолбакка нерватын да эрчийиэххэ, буһарыахха - хатарыахха сөп.

Чэбдиктик туттуҥ, үлэлээҥ-хамсаан, бэйэҕитигэр халбаҥнаабат режимнэ оҥостуҥ уонна кинини тутуһуҥ, чопчу биир бириэмэҕэ туруҥ, аһылыккытын бэрээдэктээҥ, чаастатык испиири иһимэҥ уонна табаҕы тардымаҥ. Ыраас салгыҥна элбэхтик сылдьыҥ, сарсыарда аайы физическай зарядката оҥоруҥ. Уунан процедура оҥосторго улахан болҕомтоҕутун ууруҥ.

Тиһэҕэр, тус бэйэҕит кутураҥныт, хомолтоҕут хаатыгар хаайтарымаҥ, олох биринчиктэригэр сөптөөхтүк сыһыаннаһа үөрэниҥ, киниилэргэ нерваҕыт күндү сыанналаах энергиятын таах оскуоттаамаҥ.

Бу сүбэлэр төһө да судургу курдук көстүбүттэрин иһин олус туһалаахтар.

Ким саҕалаабыт, ол дьыала аҥарын оҥорбут диэн Максим Горькай этэн турардаах. Онон эһиги эмиэ саҕалааҥ! Бэйэҕит вселяҕытын күүн аайы тулуурдаахтык эрчийиҥ, эккитиҥ-хаанҥытыҥ буһарыҥ-хатарыҥ, кыыһырбакка, долгуйбакка олорорго, үлэлиргэ бэйэҕитин үөрэтиҥ, оччоҕо эһиги гипертоническай ыарыыттан эрэ буолбакка атын да үгүс ыарыылартан харыстаныахха.

Н. Леонов.

Литературнай мунньук

Петр Павлов.

Хайдах эн таайбаккын сөҕөбүн

(Көр-күлүү)

Таайбатах эбиккин таптыырбын
Талбаарар мин дууһам туллуга.
Хаста да мичээрдээн ааспыппын
Хайдах эн таайбатах бэйэҕиний?
Өрүүтүн поэттар туойаллар
Аһаҕас түннүккэ күүтүүнү,
Сибэкки букеттаах тиийэннэр
Сиилэтин ситэрэн кэлиини.

Мин эмиэ үгүстүк кэтэстим
Түннүкпүн арыйан олорон,
Бэл диэтэр гитара уларсан
Бэркэ диэн кыһанан ооньоотум.
Хайдах эн таайбаккын сөҕөбүн
Ханыылыы санаабыт сэгэрим.
Тылбынан мин кыайан эппэппин
Бэйэҥ да сэрэйиэ эбиккин.

Виктор Алданскай.

Үҥсүү хаата Үстүүн

Араатардаан кэҕийэн
Айахтааҕы атыппат,
Бары дьонтон «иэдэйэн
Баттаммыта бараммат»
Үҥсүү хаата Үстүүн
Үөмэн сылдьар күнүс түүн.
Үлэлээбэт эрээри
Үлэ дьонун киртитэн,
Өһүөннэрин ситээри
Үгүс хобу тэнитэн,
Үҥсүү хаата Үстүүн
Үөмэн сылдьар күнүс-түүн
Салгыбакка, сааппакка
«Саҥа булан, хомуйан»
Оройуоҥҥа, куоракка
Ону-маны суруйан
Үҥсүү хаата Үстүүн
Үөмэн сылдьар күнүс-түүн.

Аким Кондратьев хоһоонноро

Күһүҥҥү киэһэ

Сөрүүнүнэн ими уураан
Чуумпу киэһэ эргийдэ.
Толбоннорун хаар уураан
Ыйдаҥа хонууну кэрийдэ.

Эбээн кыыһын суһуоҕугар
Көмүс дуйу ый ыста.
Таас оҕуруо чаҕылыгар
Кыырпах кыыма кыттыста.

Күһүҥҥү киэһэ намылыйан
Үлэлиэххэ олус кэрэ.
Доҕор кыыһым чаҕылыйан
Дорҕоонноохтук ыллыах эрэ!

1957 с.

Хоспор

(Лирика)

Тохтор чөмчүүк күнүм уота
Хоспор киирэн ооньоото.
Харахпар тыган чаҕылыта
Таспар кэлэн тохтоото.

Сүүмэх-сүүмэх көмүс кылы
Сыыйа тардан ылларбын,
Хомуһум хатан тылыгар
Холбуу тутан баайдарбын.

Нарыын-нарын ырыа тыла
Нуһараҥҥа устуо этэ...
Ол эрэн коммуна чаҕыла
Тойугу ордук күүстээтэ.

Сухаана.

Бу туһунан

Эн билэҕин дуо?

Ява диэн арыыга хабахтары таһаарар күөл баар. Күөл үрдүттэн тахсар паар уонна газтар алта футка тиийэр диаметрдаах хабахтары үрэллэр. Олор салгын шардарын курдук, үөһэ тахсан баран, улаханнык тыаһаан дэлби бараллар.

* * *

Көтөрдөр бары кэриэтэ ууну иһэллэригэр төбөлөрүн кэннилэрин диэки кэҕиҥнэтиэхтээхтэр. Оттон холууп ууну оборон иһэр.

* * *

Соҕуруунҥу Америкаҕа дьиктти үүнээйи баар.

Кураан буоллаҕына, ити үүнээйи сир анныттан силистэрин таһааран баран түүрүллэн кэбиһэр. Ол түүрүллэ сыттаҕына, тыал кинини сиктээх сиргэ үүрэн тиэртэҕинэ, кини силистэрин эмиэ сиргэ түһэртээн, сиртэн тахсыбыт үүнээйи буолан хаалар. Оттон сиик бараммытын биллэҕинэ, үүнээйи эмиэ айаннаабытынан барар.

* * *

Эгейскэй муораҕа Киклад арыыларыгар киирсэр Кимолос арыы буора хойуу мыылалаах вещественолаах. Ол цһин ону ити арыы олохтоохторо былыргы үйэттэн ыла мыыла оҥостор эбиттэр. Киниларе итиннэ сууналлар. Ардах түстэҕинэ, Кимолос арыы үрдэ бүтүннүү мыыла күүгэнэ буолан хаалар.

Редактор М. Л. БАИШЕВ.

РЕДАКЦИЯ ААДЫРЫҺА: Саха АССР, Өлөнүөк оройуона. Редакцияҕа киирэр сурукка араспаанньаны, ааты, аҕа аатын толору суруллуохтаах.

Заказ № 339 Оленекская районная типография. Тираж 400.